

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2025 m. rugsėjo 26 d. Nr. 21RE-847
(AG-703/06-2025)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Vytauto Kurpuveso, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės (pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos Asmuo X skundą atsakovei Užimtumo tarnybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2025 m. rugpjūčio 12 d. rašto Nr. duomenys neskelbtini panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

pareiškėja Asmuo X skundu Komisijos prašo panaikinti atsakovės Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) 2025 m. rugpjūčio 12 d. raštą Nr. duomenys neskelbtini „Dėl paramos mokymuisi“ (toliau – Raštas), kuriuo atsisakyta skirti paramą mokymuisi apskaitininko profesijos programai T43041102, ir įpareigoti Užimtumo tarnybą iš naujo išnagrinėti pareiškėjos pateiktą prašymą dėl paramos skyrimo mokymuisi formaliajai apskaitininko profesinio mokymo programai T43041102 ir per Komisijos nustatytą laiką priimti naują sprendimą.

Paaikino, kad augina tris nepilnamečius vaikus 7, 11 ir 14 metų amžiaus, todėl turi daugiavaikės šeimos narės statusą, suteikiantį prioritetines teises darbo rinkos paslaugų gavimo srityje. Šeimos ekonominė padėtis yra patenkinama: vyro pajamos sudaro ~1200 EUR per mėnesį, pareiškėjos paskutinės pajamos (kasininko) buvo ~800 EUR per mėnesį. Penkių narių šeimos poreikiai Vilniuje sudaro 2500-3000 EUR per mėnesį, todėl šeimos biudžeto deficitas siekia 500-1000 EUR. Formalios apskaitininko mokymo programos T43041102 kaina sudaro 3423 EUR, kas yra 1,7 mėnesio visų šeimos pajamų. Turint minėtą mėnesinį deficitą 500-1000 EUR, fiziškai neįmanoma sutaupyti tokios sumos. Kadangi šių pinigų pareiškėja neturi, valstybės parama jai yra būtina. Šie kursai yra vienintelė reali galimybė integruotis į darbo rinką su perspektyvia profesija ateityje ir aprūpinti savo nepilnamečius vaikus.

Pareiškėja 2009 metais baigė apskaitininko ir kasininko mokymo programą. Vienoje darbo vietoje išdirbo 6-7 metus be pertraukų. 2025 m. liepos mėnesį buvo atleista iš darbo pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 57 straipsnį (dėl etatų mažinimo, ekonominiais pagrindais) ne savo valia. Iš karto po atleidimo užsiregistravo Užimtumo tarnyboje kaip bedarbė. Registracijos laikotarpis – apie 1 mėnesis. Gaunama bedarbės pašalpa yra laikina ir ribotos trukmės – po jos pareiškėja liks be jokių pajamų šaltinių. Per 16 metų nuo apskaitininko-kasininko kvalifikacijos įgijimo technologijos, teisės aktai ir apskaitos standartai kardinaliai pasikeitė. Būtina atnaujinti ir pagilinti žinias šiuolaikinėje apskaitos srityje, siekiant, kad pareiškėja galėtų sėkmingai integruotis į darbo rinką ir užtikrinti šeimos ekonominį stabilumą.

Skunde nurodoma, kad 2025 m. liepos 10 d. Užimtumo tarnybos duomenys neskelbtini 4-ojo skyriaus specialistė informavo apie trišalės sutarties sudarymo galimybes ir reikalavimus. 2025 m. liepos 22 d. pareiškėja pateikė visą reikalaujamą dokumentaciją: pasirinko Formalios mokymo programos T43041102 „Apskaitininko modulinė profesinio mokymo programa“, Vilniaus apskaitos mokyklos pasiūlymą iš Užimtumo tarnybos pateikto sąrašo; darbdavio UAB „Asmuo Y“ duomenis su įsipareigojimu sudaryti trišalę sutartį; darbo pobūdžio aprašymą (buhalterės pareigos, 0,5 etato su perspektyva didinti iki pilno etato); medicininės patikros duomenis ir visus kitus reikalaujamus dokumentus; 2025 m. liepos 23 d. pareiškėja pasirinko stipendijos tipą (nedarbo socialinio draudimo išmokos dydis); 2025 m. liepos 24 d. pareiškėja el. paštu gavo pirmąjį neigiamą atsakymą su argumentu: „finansavimas nebus skiriamas dėl lėšų trūkumo“. Pareiškėja 2025 m. liepos 28 d. pateikė oficialų prašymą Užimtumo tarnybos vadovei patikrinti Finansavimo skyriaus darbą, kuriame argumentavo, jog yra pateikusi prašymą dėl apskaitininkės kursų finansavimo; pareiškėjos konsultantė paaiškino, kad pareiškėja atitinka visus reikalavimus, turi surasti darbdavį, kuris pareiškėją priims po kursų; pareiškėja surado darbdavį, kuris pasirašys trišalę sutartį; visus duomenis nusiuntė konsultantei, kuri pateikė pareiškėjos prašymą Finansavimo skyriui; pareiškėja gavo neigiamą atsakymą, kad būtent šiems kursams finansavimas nebus skirtas dėl lėšų trūkumo; sąraše paklusnių (Komisijos pastaba: paklausių) profesijų yra gal tik 5 moteriškos profesijos, su kuriomis pareiškėja negali sieti jokių perspektyvų ateityje; pareiškėja prašė iš naujo įvertinti, ar tikrai taip trūksta finansavimui lėšų, kad negali finansuoti tikrai reikalingų, perspektyvių kursų. 2025 m. rugpjūčio 11 d. pareiškėja pateikė skundą dėl Finansavimo skyriaus darbo, kuriame papildomai nurodė, kad apskaitininkės kursai yra finansuojamų kursų sąraše su trišalės sutarties reikalavimu; jeigu jų negalėtų finansuoti, turėtų išbraukti iš sąrašų; laiškas buvo išsiųstas Užimtumo tarnybai prieš 2 savaites, atsakymas negautas. 2025 m. rugpjūčio 13 d. pareiškėja gavo kitą atsakymą su kitokiu argumentu: „negali skirti paramos, nes apskaitininko profesija nėra įtraukta į paklausių profesijų sąrašą“.

Pareiškėja nurodo, jog Užimtumo tarnyba padarė sisteminius pažeidimus: per 3 savaites (nuo 2025 m. liepos 28 d.) – nepateikė jokio atsakymo į du oficialius prašymus ir skundą; teikė prieštarigus paaiškinimus: pirmiau „lėšų trūkumas“, vėliau „profesija nėra paklausių sąraše“; ignoravo daugiavaikės šeimos statusą. Numatoma mokymų pradžios data – 2025 m. rugsėjo 2 d.

Pasak pareiškėjos, Užimtumo tarnyba pažeidė savo pačios 2022 m. liepos 29 d. priimto įsakymo Nr. V-230 2.2.2.2 punktą, kuris tiesiogiai numato bedarbių profesinio mokymo finansavimo galimybę profesijoms, neįtrauktoms į paklausių profesijų sąrašą, jeigu: „Klientų aptarnavimo skyriaus teritorijoje yra registruotų laisvų darbo vietų pagal bedarbio pasirinktą mokymo programą suteikiamą kvalifikaciją ar kompetenciją.“ Pareiškėja teigia, kad atitinka šį kriterijų, kadangi gyvena duomenys neskelbtini 4-ojo skyriaus teritorijoje (duomenys neskelbtini), skelbiu.lt duomenimis yra 519 darbo skelbimų buhalterio pareigoms užimti, T43041102 programa suteiks apskaitininko kvalifikaciją.

Užimtumo tarnybos rašte minimas Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 3 straipsnio 3 punktas, kuriuo įtvirtintas efektyvumo principas, tačiau geriausias rezultatas nebus pasiektas, jei pareiškėja liks ilgalaikėje perspektyvoje bedarbė. Pateikia ekonominius skaičiavimus, kuriais vadovaudamasi teigia, kad persikvalifikavimas duotų valstybei 17250-21450 EUR grynos naudos per metus (sutaupytos išmokos + gauti mokesčiai), kas yra didelis investicijos grąžinimas. Tai yra ne tik ekonomiškai racionalus, bet ir imperatyviai reikalingas sprendimas efektyvumo principo kontekste.

Užimtumo tarnybos rašte cituojama Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo (toliau – Užimtumo įstatymas) 16 straipsnio 3 dalis, tačiau nepaminėtas šio straipsnio 3 dalies 2 punktas, kuriuo įtvirtinta, kad „nustato darbo ieškančių asmenų dalyvavimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse atrankos kriterijus ir tvarką bei darbdavių, pageidaujančių įgyvendinti aktyvios darbo rinkos politikos priemones, atrankos kriterijus ir tvarką“. Pareiškėja rado darbdavį (UAB „Asmuo Y“), kuris priimtų ją dirbti ir įsipareigotų pasirašyti trišalę sutartį, tačiau šis aspektas ignoruojamas. Be to, Užimtumo tarnyba neatsižvelgė į prioritetinį pareiškėjos statusą. Du prieštaringi argumentai – 2025 m. liepos 24 d. elektroniniame laiške (finansavimo neskyrimas dėl lėšų trūkumo) ir oficialiame

sprendime (paramos neskyrimas, nes apskaitininko profesija nėra paklausių profesijų sąrašė) neatitinka VAI 10 straipsnio ir įrodo sprendimo nepagrįstumą.

Oficialioje Užimtumo tarnybos internetinėje svetainėje skelbiama, kad Užimtumo tarnyba gali padėti persikvalifikuoti; trišalės sutartys finansuojamos; kvalifikacijai įgyti – iki 5190 EUR. Tačiau nepaisant visų reikalavimų įvykdymo ir darbdavio sutikimo, finansavimas atmestas be pagrįstų motyvų.

Užimtumo įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje nustatytas paramos mokymuisi tikslas atitinka pareiškėjos situaciją: pareiškėja siekia įgyti kvalifikaciją (apskaitininko); būtent to reikia norint įsidarbinti laisvose darbo vietose – UAB „Asmuo Y“ patvirtino įdarbinimą; darbo rinkoje yra 519 laisvų darbo vietų buhalteriiui. Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 1 dalis nustato profesinio mokymo organizavimo principus, kuriuos pareiškėja atitinka: yra bedarbė, registruota Užimtumo tarnyboje; UAB „Asmuo Y“ – darbdavys, kuris įdarbins bedarbę; pasirinkta formalioji profesinio mokymo programa T43041102; visi dokumentai pateikti ir reikalavimai įvykdyti.

Užimtumo tarnybos darbuotojai klaidingai interpretavo Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 1 dalį, teigdami, kad tik paklausių profesijų sąrašė esančios profesijos gali būti finansuojamos. Tačiau įstatymas numato du alternatyvius finansavimo būdus: 1) trišalė sutartis – kai bedarbis turi darbdavį (pareiškėjos atvejis); 2) dvišalė sutartis – kai mokymasis vyksta pagal paklausių profesijų sąrašą arba kai bedarbis nori pradėti dirbti savarankiškai. Pareiškėjos teigimu, Užimtumo tarnyba supainiojo šiuos du skirtingus finansavimo mechanizmus ir neteisingai taikė dvišalės sutarties kriterijus trišalės sutarties situacijai.

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 5 dalis nustato finansavimo ribas: „Bedarbiams ar užimtiems asmenims bendrai skiriama lėšų suma iš šio straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų šaltinių negali viršyti 5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių kvalifikacijai įgyti (...)“; t. y. $5 \times 924 \text{ EUR} = 4620 \text{ EUR}$ maksimalus finansavimas, o pareiškėja prašo tik 3423 EUR, kas sudaro 74% nuo maksimalaus limito.

Pareiškėja skunde pateikia skelbiu.lt duomenis apie buhalterių profesijos paklausą 2025 m. rugpjūčio 13 d., pateikia atlyginimų analizę ir nurodo, kad su buhalterio profesija jos šeimos pajamos padidėtų nuo 800 iki 1500 EUR. Esamas 500 EUR/mėn. deficitas kelia grėsmę: vaikų mitybos ir ugdymo kokybei; būsto išlaikymui; sveikatos priežiūros prieinamumui; šeimos psichologiniam stabilumui. Trijų nepilnamečių vaikų interesai reikalauja: stabilų ekonominių sąlygų ugdymuisi; teigiamo mamos pavyzdžio kvalifikacijos siekime; mažesnio šeimos streso dėl finansinių problemų; geresnių gyvenimo perspektyvų. Buhalterio darbas, palyginti su kasininko, suteiks: lankstesnį darbo grafiką – daugiau laiko vaikams; galimybę dirbti iš namų – artimesnis ryšys su šeima; karjeros perspektyvas – ilgalaikį stabilumą; mažesnę stresą – geresnę psichologinę būseną.

Užimtumo tarnyba atsiliepime su skundu nesutinka, prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, kad pareiškėja skundžia Užimtumo tarnybos Klientų aptarnavimo ir paslaugų valdymo skyriaus (toliau – KAPVS) 2025 m. rugpjūčio 12 d. Raštą, kuriame pareiškėjai paaiškinama, kodėl nėra galimybių organizuoti profesinio mokymo. Rašte aiškiai, remiantis teisės aktų reglamentavimu, paaiškinama, kad pareiškėjai negali būti organizuojamas profesinis mokymas, kadangi pageidaujama mokymosi programa (apskaitininko profesija) nėra įtraukta į paklausių profesijų sąrašą šiuo metu. Raštu informuojama, kad šiuo metu, įvertinus mokymuisi priemonei skirtas lėšas, pirmiausia parama mokymuisi skiriama asmenims, kurie pageidauja ne tik sudaryti trišalę sutartį, bet ir siekia įgyti profesiją, įtrauktą į Darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų, įgyjamų dalyvaujant formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programose, sąrašą, kuris patvirtintas Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2022 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl Darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų, įgyjamų dalyvaujant formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programose, sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Sąrašas). Pareiškėjos šeimyninė padėtis, finansinė padėtis nėra vertinama, vertinant galimybes dalyvauti profesinio mokymo programoje, to nenumato profesinio mokymo organizavimą reglamentuojantys teisės aktai.

Pareiškėjos teiginiai, kad ji gavo iš Užimtumo tarnybos kitą atsakymą, su kitu argumentu, kad profesinis mokymas nėra jai organizuojamas dėl lėšų trūkumo, iškraipo esamą situaciją ir klaidina

Komisija. Užimtumo tarnyba privalo vadovautis ir laikytis teisės aktų ir Sąraše numatytų profesijų pirmumo parinkimo, kadangi, atsižvelgiant į finansines galimybes, šiuo metu finansuojamos tik paklausios profesijos. Pareiškėjai buvo paaiškinta, kad mokymo tiekėjas turi būti pasirenkamas iš mokymo tiekėjų sąrašo, kuris buvo nurodytas pareiškėjai jos konsultacijų ir susirašinėjimų metu. Pareiškėjos pateikti / ištraukti darbo skelbimai negali būti laikomi įrodymais, siekiant vertinti profesijos paklausumą, kadangi paklausių profesijų Sąrašas sudaromas atsižvelgiant į metinius visos šalies rodiklius ir esamą paklausą.

Užimtumo tarnyba pareiškėjai pateikė atsakymą į jos teiktą prašymą, vadovaujantis teisės aktu nustatyta tvarka, t. y. atsakymas / sprendimas (įformintas Rašte) buvo pateiktas per 20 darbo dienų, kaip tai numato VAI 10 straipsnio 4 dalis bei laikantis VAI 10 straipsnio 5 ir 6 dalyse numatytų sprendimo turiniui reikalavimų. Pareiškėjos samprotavimai, jog sprendimas netenkinti jos prašymo yra neteisėtas, nėra pagrįsti jokiais duomenimis ar įrodymais, todėl atmestini.

Skundas tenkintinas

Pareiškėja 2025 m. liepos 28 d. elektroniniu laišku kreipėsi į Užimtumo tarnybą (laišką adresavo info@uzt.lt, Užimtumo tarnybos vadovei), prašė patikrinti Užimtumo tarnybos Finansavimo skyriaus darbą. Paaiškino, kad yra pateikusi prašymą dėl apskaitininkės kursų finansavimo, konsultantė paaiškino, kad pareiškėja atitinka visus reikalavimus, bet turi surasti darbdavį, kuris įdarbintų pareiškėją po kursų. Pareiškėja rado darbdavį, kuris pasirašys trišalę sutartį. Visi duomenys buvo pateikti konsultantei, kuri pateikė pareiškėjos prašymą Finansavimo skyriui, iš kurio gautas neigiamas atsakymas, kad šiems kursams finansavimas nebus skirtas dėl lėšų trūkumo. Pareiškėja nurodė, kad sąraše paklausių profesijų, kurioms yra lėšos, yra gal tik 5 moteriškos profesijos, su kuriomis pareiškėja negali sieti jokių perspektyvų ateityje. Pareiškėjos manymu, finansavimas skirstomas nesąžiningai; turėtų būti įvertinta tai, jog po kursų baigimo pareiškėja nebus bedarbė, kad turi perspektyvas, kad stengėsi ieškodama darbdavio, kuriam dabar turi paaiškinti, kad kursų negaus. Prašė iš naujo įvertinti, ar tikrai trūksta lėšų, kad negali finansuoti tikrai reikiamų su perspektyva kursų, ar tik yra nenaudinga jas skirti.

Užimtumo tarnybos KAPVS 2025 m. rugpjūčio 12 d. raštu Nr. Sg-454 „Dėl paramos mokymuisi“ informavo pareiškėją, jog Užimtumo tarnybos duomenys neskelbtini klientų aptarnavimo departamento duomenys neskelbtini 4-asis skyrius (toliau – Skyrius) šiuo metu negali skirti pareiškėjai paramos mokymuisi. Paslaugos Užimtumo tarnyboje teikiamos vadovaujantis Užimtumo įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose įtvirtintu teisiniu reglamentavimu. Užimtumo tarnyba teikia Užimtumo įstatyme nustatytas darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina šiame įstatyme nustatytas aktyvios darbo rinkos politikos priemones ir užimtumo didinimo programas bei nustato darbo ieškančių asmenų dalyvavimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse atrankos kriterijus ir tvarką. Užimtumo įstatymo 35 straipsnio 2 dalyje reglamentuota, kad Užimtumo tarnyba konkrečias aktyvios darbo rinkos politikos priemones parenka ir asmenį siunčia dalyvauti tai tikslinei grupei, kuriai pagal šį įstatymą yra priskirtas asmuo, taikomose aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, laikydamosi aktyvios darbo rinkos politikos priemonių atitinkamai darbo ieškančių asmenų grupei skyrimo prioritetų, nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos. Profesinio mokymo priemonė, kurioje pareiškėja nori dalyvauti, yra aktyvios darbo rinkos politikos priemonė ir ši priemonė teikiama atsižvelgiant į asmens, registruoto Užimtumo tarnyboje, statusą, registracijos tikslą, įsidarbinimo galimybes, nustatytus prioritetus ir priemonės efektyvumą bei įgyvendinimui skirtas lėšas. Be to, Užimtumo tarnyba yra viešojo administravimo institucija, kuri priimdama ir įgyvendindama sprendimus, jai skirtus išteklius turi naudoti kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekti geriausio rezultato. Todėl šiuo metu Užimtumo tarnyba, įvertinus mokymuisi priemonei skirtas lėšas, pirmiausia paramą mokymuisi skiria asmenims, kurie pageidauja ne tik sudaryti trišalę sutartį bet ir siekia įgyti profesiją, įtrauktą į Sąrašą. Atsižvelgiant į tai, kad apskaitininko profesija, kurią siekia įgyti pareiškėja, nėra įtraukta į Sąrašą, Skyrius šiuo metu negali skirti paramos mokymuisi, nors pareiškėja ir sutinka pasirašyti trišalę sutartį.

Ginčas kilo dėl Užimtumo tarnybos Rašto, pateikto atsakant į pareiškėjos 2025 m. liepos 30 d. prašymą, teisėtumo.

Ginčo teisiniams santykiams taikytinos VAI, Užimtumo įstatymo, Asmenų prašymų ir skundų

nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nuostatos.

Vadovaujantis VAI 3 straipsniu, viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi viešojo administravimo principais. VAI 3 straipsnio 3 punkte įtvirtintas efektyvumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato. VAI 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintas išsamumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (VAI 2 straipsnio 10 dalis).

Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys (VAI 10 straipsnio 4 dalis).

Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (VAI 11 straipsnio 1 dalis).

Taisyklių 35 punktu nustatyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pagal Taisyklių 45 punktą, į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAI 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Bylos medžiaga nustatyta, kad pareiškėja kreipėsi į atsakovę prašydama iš naujo įvertinti jos situaciją dėl paramos mokymuisi skyrimo. Taigi pareiškėjos prašymas laikytinas prašymu priimti administracinį sprendimą.

Vadovaujantis VAI 10 straipsnio 5 dalimi, administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas); administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

Užimtumo tarnybos kompetenciją nustato Užimtumo įstatymo 16 straipsnis, kurio 1 punkte nustatyta, kad Užimtumo tarnyba įgyvendina užimtumo rėmimo politiką; taip pat teikia šiame įstatyme nustatytas darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina šiame įstatyme nustatytas aktyvios darbo rinkos politikos priemones ir užimtumo didinimo programas (3 dalies 1 punktas); nustato darbo ieškančių asmenų dalyvavimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse atrankos kriterijus ir tvarką bei darbdavių, pageidaujančių įgyvendinti aktyvios darbo rinkos politikos priemones, atrankos kriterijus ir tvarką (3 dalies 2 punktas).

Viena iš aktyvios darbo rinkos politikos priemonių, kuriomis siekiama padėti darbo ieškantiems asmenims padidinti jų užimtumo galimybes ir derinti darbo pasiūlą bei paklausą, yra parama mokymuisi (Užimtumo įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Užimtumo tarnyba konkrečias aktyvios darbo rinkos politikos priemones parenka ir asmenį siunčia dalyvauti tai tikslinei grupei, kuriai pagal šį įstatymą yra priskirtas asmuo, taikomose aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, laikydamosi aktyvios darbo rinkos politikos priemonių atitinkamai darbo ieškančių asmenų grupei skyrimo prioritetų, nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos (Užimtumo įstatymo 35 straipsnio 2 dalis).

Vadovaujantis Užimtumo įstatymo 36 straipsnio 1 dalies 1 punktu, paramos mokymuisi priemonė yra profesinis mokymas. Paramą mokymuisi reglamentuoja šis įstatymas, Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas ir Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas (2 dalis). Paramos mokymuisi tikslas – padėti bedarbiams ir užimtiems asmenims įgyti kvalifikaciją, tobulinti turimą kvalifikaciją, įgyti kompetencijų pagal formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programas, įtrauktas į Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą, ar pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas ar jas tobulinti arba (ir) įgyti kitų darbo gebėjimų ar pripažinti neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytas kompetencijas, jeigu to reikia norint įsidarbinti laisvose darbo vietose ar pradėti dirbti savarankiškai (3 dalis).

Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad <...> bedarbių profesinis mokymas pagal formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programas organizuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma tarp Užimtumo tarnybos, darbdavio, kuris įdarbins bedarbį ar užimtą asmenį arba pas kurį užimtas asmuo pasiliks dirbti, ir bedarbio, kuris įsidarbins laisvoje darbo vietoje, ar užimto asmens, kuris įsidarbins laisvoje darbo vietoje ar pasiliks dirbti pas tą patį darbdavį. Jeigu bedarbiai ar užimti asmenys siunčiami mokytis pagal Užimtumo tarnybos atliktomis darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programas arba jeigu bedarbiai nori pradėti dirbti, sudaroma Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos dvišalė sutartis tarp Užimtumo tarnybos ir bedarbio ar užimto asmens.

Bedarbiams ar užimtiems asmenims bendrai skiriama lėšų suma iš šio straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų šaltinių negali viršyti 5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių kvalifikacijai įgyti ir 2,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti. Šis apribojimas netaikomas šio straipsnio 13 dalies 2–5 punktuose numatytiems išlaidoms bedarbiui, o užimtam asmeniui iš šio straipsnio 13 dalyje nurodytų išlaidų finansuojamos tik profesinio mokymo paslaugų išlaidos. Užimtam asmeniui, kuris profesinio mokymosi metu buvo atleistas iš darbo, profesinio mokymosi laikotarpiu papildomai mokama šio straipsnio 13 dalies 2 punkte nurodyta mokymo stipendija ir kompensuojamos šio straipsnio 13 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytos išlaidos. Lėšų nustatymo, skyrimo ir panaudojimo kontrolės tvarką nustato, dokumentų tipines formas tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija (Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 5 dalis).

Užimtumo tarnybos direktoriaus 2022 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl Darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų, įgyjamų dalyvaujant formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programose, sąrašo patvirtinimo“, vadovaujantis Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 1 dalimi, patvirtintas Sąrašas (t. y. Darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų, įgyjamų dalyvaujant formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programose, sąrašas) (1 punktas). Klientų aptarnavimo skyriaus vedėjai įpareigoti, be kita ko: organizuoti bedarbių profesinį mokymą pagal dvišales sutartis (2.2 papunktis): vadovaujantis šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Sąrašu, arba (2.2.1 papunktis) bedarbiui pasirinkus mokytis pagal mokymo programą, neįtrauktą į šio įsakymo 1 punktu patvirtintą Sąrašą, šiomis sąlygomis (2.2.2 papunktis): bedarbis dvišalėje sutartyje įsipareigoja baigus profesinį mokymą dirbti savarankiškai, arba (2.2.2.1 papunktis) Klientų aptarnavimo skyriaus teritorijoje yra registruotų laisvų darbo vietų pagal bedarbio pasirinktą mokymo programą suteikiamą kvalifikaciją ar kompetenciją (2.2.2.2 papunktis).

Byloje pateikti duomenys patvirtina, kad pareiškėja kreipėsi į Užimtumo tarnybą dėl paramos mokymuisi pasirinktai apskaitininko profesijai pagal apskaitininko modulinę profesinę mokymo programą T43041102 suteikimo.

Skundžiamas Raštas, kuriuo atsakovė informavo, kad neskirs pareiškėjai paramos mokymuisi, motyvuojamas Užimtumo įstatymo 35 straipsnio 2 dalimi. Taip pat Rašte nurodyta, kad pareiškėjos pasirinkta profesinio mokymo priemonė teikiama atsižvelgiant į asmens, registruoto Užimtumo tarnyboje, statusą, registracijos tikslą, įsidarbinimo galimybes, *nustatytus prioritetus* ir priemonės efektyvumą bei įgyvendinimui skirtas lėšas.

Užimtumo įstatymo 35 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad Užimtumo tarnyba konkrečias aktyvios darbo rinkos politikos priemones parenka ir asmenį siunčia dalyvauti tai tikslinei grupei, kuriai yra priskirtas asmuo, taikomose aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, *laikydamosi aktyvios darbo rinkos politikos priemonių atitinkamai darbo ieškančių asmenų grupei skyrimo prioritetų, nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos.*

Taigi Užimtumo tarnyba konkrečias aktyvios darbo rinkos priemones parenka laikydamosi aktyvios darbo rinkos politikos priemonių prioritetų, nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos, taip pat atsižvelgdama į asmens statusą, registracijos tikslą, įsidarbinimo galimybes ir įgyvendinimui skirtas lėšas.

Šiuo atveju Rašte atsakovė paminėjo tik tai, kad įvertino mokymuisi priemonei skirtas lėšas ir nusprendė pirmiausia paramą mokymuisi skirti asmenims, kurie pageidauja ne tik sudaryti trišalę sutartį, bet ir siekia įgyti profesiją įtrauktą į Sąrašą. Rašte nenurodyta, koku teisiniu pagrindu, t. y. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos (kokios) institucijos (koku) nustatytu prioritetu, vadovautasi priimant tokį sprendimą. Taip pat nepasisakyta dėl pareiškėjos, registruotos Užimtumo tarnyboje statuso, registracijos tikslo, įsidarbinimo galimybių, nors šios aplinkybės Rašte paminėtos kaip tos, į kurias atsižvelgiama teikiant pareiškėjos pasirinktą profesinio mokymo priemonę (aktyvios darbo rinkos politikos priemonę).

Taip pat pažymėtina, kad Rašte minimu Sąrašu Klientų aptarnavimo skyrių vedėjai įpareigoti vadovautis organizuojant bedarbių profesinį mokymą pagal dvišales sutartis, nors pareiškėja pasirinko profesinį mokymą pagal trišalę sutartį.

Rašte akcentuotas VAI 3 straipsnio 3 punkte įtvirtintas efektyvumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato, tačiau šis principas neatsiejamas nuo išsamumo principo, pagal kurį viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Administracinėje teisėje bet kokie draudimai turi būti suformuluoti aiškiai ir tiksliai, o iškilę neaiškumai aiškinami asmens, kurio atžvilgiu taikoma norma, naudai (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2011 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A444-2198/2011).

Šiuo atveju iš skundžiamo Rašto turinio nėra aiškus sprendimo neskirti pareiškėjai paramos mokymuisi teisinis pagrindas. Vien Užimtumo įstatymo 35 straipsnio 2 dalies pacitavimas nelaikytinas tinkamu sprendimo motyvavimu.

Komisijai pateiktame atsiliepime Užimtumo tarnyba nurodė, kad pareiškėjos šeimyninė padėtis, finansinė padėtis nėra vertinama, vertinant galimybes dalyvauti profesinio mokymo programoje, nes to nenumato profesinio mokymo organizavimą reglamentuojantys teisės aktai. Taip pat paaiškino, kad pareiškėjos pateikti / ištraukti darbo skelbimai negali būti laikomi įrodymais vertinant profesijos paklausumą.

LVAT yra išaiškinęs, kad administracinio akto priėmimo motyvai turi būti nurodyti pačiame akte, todėl ginčijamo akto priėmimo motyvų nurodymas atsakovo teismui pateiktuose procesiniuose dokumentuose ar teismo proceso metu neturi būti vertinamas ir įtakos nemotyvuoto sprendimo teisėtumui nedaro (LVAT 2013 m. birželio 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A502-940/2013, 2015 m. sausio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1-502/2015, 2021 m. spalio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1843-502/2021, 29 p.). Teismas nėra įgalintas atsižvelgti į skundžiamų teisės aktų priėmimo pagrindų papildymus, teikiamus atsiliepimų ar kitokių procesinių veiksmų metu, jei tie papildymai savo esme yra visiškai nauji teisės aktų priėmimo pagrindimo pagrindai. Priešingai, teisminės gynybos besikreipusiam asmeniui taptų sunku apsiginti, o teismui – apibrėžti bylos nagrinėjimo ribas ir priimti sprendimą, todėl, kai skundžiamas teisės aktas, yra vertinama, kokiais faktiniais pagrindais jis priimtas ir kokia teisinė kvalifikacija pritaikyta. Tai ir yra bylos nagrinėjimo ribos. Tik esant konkrečioms teisės aktų priėmimo pagrindams, aiškiam teisiniam įvertinimui įmanoma pasisakyti dėl tokių skundžiamų sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo (žr., pvz., LVAT 2014 m. balandžio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A556-1068/2014). Atsižvelgiant į

tai, atsakovės atsiliepime pateikti argumentai, kurie skundžiamame Rašte nenurodyti, Komisijos nevertinami ir dėl jų plačiau nepasisakoma.

Kaip aukščiau jau minėta, VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai. Šios VAĮ nuostatos reiškia, jog individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. VAĮ įtvirtinta individualaus administracinio akto turiniui keliamų reikalavimų taisyklė yra bendroji taisyklė, kurios paprastai turi laikytis visi viešojo administravimo subjektai, priimdami individualius administracinius aktus pagal savo kompetenciją (LVAT 2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3014-968/2021). LVAT taip pat ne kartą yra konstatavęs, kad VAĮ 10 straipsnio nuostatos reiškia, jog administraciniame sprendime, be kita ko, motyvų išdėstymas turi būti tinkamas, aiškus ir pakankamas; ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, jog jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., LVAT 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022, 2024 m. birželio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-102-502/2024 ir kt.).

Įvertinus išdėstyta, atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, LVAT praktiką ir vadovaujantis nurodytu teisiniu reglamentavimu, Komisija prieina prie išvados, kad skundžiamas Raštas nepakankamai motyvuotas, taip pat Rašte nenurodyta, kokių teisiniu pagrindu (Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos (kokios) institucijos (kokiu) nustatytu prioritetu), vadovautasi priimant pareiškėjai neigiamas pasekmes sukeltą administracinį sprendimą, todėl neatitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatytų administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų. Raštas, kuriuo atsisakyta skirti paramą mokymuisi apskaitininko profesijos programai T43041102, naikintinas ir Užimtumo tarnyba įpareigotina per 20 darbo dienų nuo šio Komisijos sprendimo įsiteisėjimo dienos iš naujo išnagrinėti pareiškėjos pateiktą prašymą dėl paramos skyrimo mokymuisi formaliajai apskaitininko profesinio mokymo programai T43041102 bei priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą. Taigi, pareiškėjos skundas tenkintinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

panaikinti atsakovės Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2025 m. rugpjūčio 12 d. raštą Nr. duomenys neskelbtini „Dėl paramos mokymuisi“, kuriuo atsisakyta skirti paramą mokymuisi apskaitininko profesijos programai T43041102, ir įpareigoti atsakovę per 20 darbo dienų nuo šio Lietuvos administracinių ginčų komisijos sprendimo įsiteisėjimo dienos iš naujo išnagrinėti pareiškėjos Asmuo X pateiktą prašymą dėl paramos skyrimo mokymuisi formaliajai apskaitininko profesinio mokymo programai T43041102 bei priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė